

Protestantse Kerk

Classis Noord-Brabant, Limburg en Réunion Wallonne

NIEUWSFLITS zomer 2026

Classispredikant
Ds. Marco Luijk
m.luijk@protestantsekerk.nl
06-52335285

Scriba
Simon Middelkamp
Apollostraat 17
5258 AR Berlicum
Tel. 06-20596459
s.middelkamp@protestantsekerk.nl

Door deze Nieuwsbrief wil het Breed Moderamen van de classis Noord-Brabant, Limburg en Réunion Wallonne kerkenraden, predikanten, kerkelijk werkers en andere belangstellenden informeren over ontwikkelingen en activiteiten in en rondom de classis.

Stuurt u deze nieuwsflits a.u.b. door naar alle kerkenraadsleden en anderen waarvan u denkt dat ze er belangstelling voor hebben.

Kijk ook op de website van de classis: <https://www.classisbrabantlimburg.nl/>

U kunt ook zelf iets aanmelden voor de classicale website.

U kunt zich hier inschrijven voor de maillijst:
<https://www.classisbrabantlimburg.nl/inschrijven-maillijst/>

In deze nieuwsflits

- De verborgen schat die echt geluk geeft
- Zachte regen die ruikt naar melk
- Slavernijherdenking
- Afscheid classispredikant Klaas van der Kamp
- Roman over Mattheüs
- Gids voor de classis
- Bontebal reageert op kerkasiel in Kampen

De verborgen schat die echt geluk geeft

In een essay stelt econoom Paul Schenderling dat de moderne zoektocht naar geluk ons vaak verder van echte vervulling afbrengt en dat de sleutel tot een vreugdevoller leven verborgen ligt in bronnen die onze cultuur grotendeels uit het oog is verloren. (zie [De verborgen schat die echt geluk geeft](#))

De wereldeconomie biedt aan rijke mensen, onder wie veruit de meeste Nederlanders, ontegenzeggelijk de meest geavanceerde materiële geluksbronnen die er bestaan: van gadgets tot vakanties, en van woongenot tot allerlei entertainment. Hoe kan een bewuste keuze voor minder materiële geluksbronnen uiteindelijk meer geluk opleveren? Toch wil Schenderling precies dit betogen. Hij schrijft: “Want ik denk dat we bij onze jacht naar geluk een groot, verborgen domein over het hoofd zien: het immateriële. Een gigantisch probleem hierbij is dat we in onze cultuur nauwelijks meer begrip hebben van het immateriële. Onze cultuur heeft namelijk niet alleen een materialistische levensstijl maar ook een materialistisch wereldbeeld. Dat is de opvatting dat de wereld, inclusief mensen, alleen uit materie - fysieke deeltjes - zou bestaan.”

Dat heeft volgens hem geleid tot een cultuur van betekenisloosheid. Hij stelt hier tegenover dat de mens blijft verlangen naar meer. De ellende is alleen dat dit verlangen immaterieel is (plezier met gezin of vrienden, vervulling door iets zinnigs te doen etc.) maar dat mensen toch steeds proberen dit verlangen met materie op te lossen. Maar nog meer kopen, doen of beleven, helpt heel even maar geeft niet werkelijk voldoening. Daarvoor is iets anders nodig, iets wat het leven betekenis geeft. (lees verder in dit belangwekkende essay [De verborgen schat die echt geluk geeft](#))

Geloof speelt hierin een belangrijke rol. Geloof geeft ons leven kleur, inhoud, richting en betekenis. Schendeling speelt met de gelijkenis van de "verborgen schat in de akker". Het verwijst naar de bekende gelijkenis van Jezus in Matteüs 13:44. Hierin wordt het koninkrijk der hemelen vergeleken met een schat die in een akker is verborgen. De vinder verbergt deze opnieuw en verkoopt al zijn bezittingen om de akker te kunnen kopen. Dit Bijbelverhaal staat symbool voor de ultieme waarde van het geloof: wanneer iemand de rijkdom van Gods koninkrijk ontdekt, is alles wat hij heeft het waard om ervoor op te offeren.

Het is een beeld dat we ons leven kwalitatief kunnen invullen zonder mee te gaan op de stroom van het consumentisme. Een mooie gedachte voor de zomer- en vakantietijd. Weer eens toekomen aan wat je echt belangrijk vindt in het leven. Weer bepaald worden bij je oorsprong, en de kracht die je draagt in dit leven.

Ik wens u een mooie zomer met tijd voor rust en bespiegelingen.

Met een hartelijke groet, namens het Breed Moderamen van de Classis Noord-Brabant, Limburg en de Réunion Wallonne.

In Christus verbonden,

Ds. Marco Luijk

Classispredikant Noord-Brabant, Limburg en Réunion Wallonne

m.luijk@protestantsekerk.nl

tel. 06 52 33 52 85

Zomer - het is de hemel zelf die huilt

Ds. Ton van Prooijen uit Breda was vier weken met studieverlof naar Berlijn en was zo aardig zijn verslag met mij te delen. Het is zo'n mooi verslag dat ik u een gedeelte niet wil onthouden. Met name waar de zigeuner Milan zijn kinderen over God vertelt.

Ds. Van Prooijen schrijft over de roman *Gott wohnt im Wedding*, van de Duitse schrijfster Regina Scheer. "Het vertelt de geschiedenis van een woonhuis in de Berlijnse wijk Wedding, ten noorden van het centrum. Dit huis, aan de Utrechter Straße, is een huurkazerne zoals er rond 1900 vele uit de grond werden gestampt: zes, zeven verdiepingen met gehorige appartementen en een schimmelig trappenhuis. Het huis bewaart de herinneringen aan de vele mensen die er door de jaren heen woonden, als een archief van levensverhalen. Herinneringen aan de eerste arbeidersgezinnen (zoals dat van de inmiddels hoogbejaarde Gertrud, die er nog altijd woont), de joodse onderduikers ('U - boten'), de opgejaagde Roma - en Sinti - families en de Oost - Europese arbeidsmigranten die door schimmige tussenpersonen werden uitgebuit. Het huis, overgeleverd aan steeds weer andere malafide pandjesbazen, is een stille getuige van een lange eeuw Duitse geschiedenis. Veel van de levensverhalen die Scheer beschrijft, zijn getekend door discriminatie en uitsluiting. De familiegeschiedenissen maken pijnlijk zichtbaar hoe bepaalde bevolkingsgroepen telkens opnieuw worden gestigmatiseerd. Irrationele angst voor 'het vreemde' slaat al snel om in hardnekkige vooroordelen: de minderwaardige joden, de vieze en onbetrouwbare Roma en Sinti ('zigeuners'), de buitenlanders die komen profiteren van onze welvaart. Zulke beelden leiden tot ontmenselijkende taal (ongedierte, hordes, tsunami's) die langzaam maar zeker doorsijpelt in het maatschappelijke debat en in politieke beleid. Scheer laat in de verhalen van haar personages zien waartoe dat kan leiden: van alledaagse vernedering en sociale uitsluiting tot vervolging, deportatie en vernietiging. Verontrustend is de gevoelloosheid die ontstaat ten opzichte van mensen die worden buitengesloten. Taalgebruik raakt ingesleten, vooroordelen worden gemeengoed. Juist dat maakt *Gott wohnt im Wedding* denk ik zo akelig actueel. Terwijl ik Scheers boek las, op bankjes in zonnige Berlijnse parken, vonden er in Loosdrecht 'AZC - rellen' plaats. Een 'vrouwenmars' van keurige dames met hun dochters maakte duidelijk hoe vanzelfsprekend het inmiddels is geworden om asielzoekers te associëren met geweld, verkrachting en criminaliteit en verantwoordelijk te houden voor grote problemen als de woningnood. In *Gott wohnt im Wedding* gaat het niet over bevolkingsgroepen in het algemeen, maar over concrete mensen, die tegen wil en dank elkaars burens zijn en op elkaar zijn aangewezen. Het zijn mensen in de marge, met verdriet en trauma's, met zorgen en frustraties, maar ook met ambitie en doorzettingsvermogen. Er wordt verteld over vrouwen die elkaar helpen, die meegaan naar instanties, formulieren vertalen en geld bij elkaar schrapen voor wie het nodig heeft. Ongewenste vreemdelingen zoeken samen een weg uit het doolhof van regels en loketten. 's Nachts, wanneer het huis eindelijk tot rust lijkt te komen, klinkt er vaak muziek. Dan zit Milan, de vader van een Roemeense Roma - familie, op de trap met zijn accordeon. Hij speelt

zachtjes weemoedige melodieën. De oude Gertrud zet boven de deur op een kier. Andere slapelozen komen uit hun bed en steken een sigaret op. De nachtelijke muziek roept een onuitgesproken gevoel van saamhorigheid op.

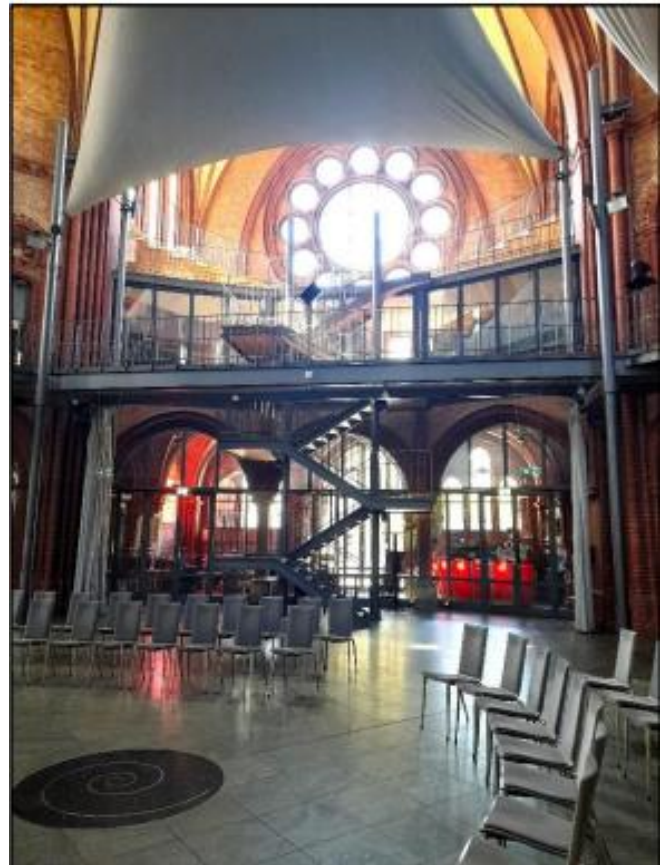
Waar God woont

Op een dag vertelt Milan zijn kinderen waar God woont. Zijn verhaal gaat over een zwangere zwarte kat, die door kwajongens wordt mishandeld. Terwijl ze geschopt en opgejaagd wordt, baart de kat haar jongen, kwetsbare wezentjes met grote, donkere ogen. Wanhopig probeert ze hen in veiligheid te brengen. En dan begint het opeens te regenen. ‘Zachte regen die ruikt naar melk.’ Er is geen wolk te zien. ‘Het is de hemel zelf die huilt.’ In die regen verschijnt God, als degene die niet kan aanzien wat er gebeurt. Hij tilt de jongen op, voorzichtig, troostend. Hij, zegt Milan, is de eerste die begreep dat wij mensen zijn. Zó kwam God op de wereld. En met jullie, kinderen, komt hij ook hier, in de Utrechter StraÙe, in Wedding.”

Ds. Van Prooijen schrijft hierover: “Dit verhaal lijkt me een sleutelpassage in het boek. De zwarte kat, eeuwenlang omgeven door bijgeloof, wordt bij Milan een symbool voor mensen als hijzelf en zijn kinderen. Zoals mensen hun irrationele angsten projecteerden op de zwarte kat, zo worden de mensen van zijn volk generatie na generatie gereduceerd tot stereotype beelden: de verachtelijke vreemdeling, de profiteur, de verdachte ander. Milans verhaal laat het patroon zien dat ook terugkomt in veel levensgeschiedenissen van zijn bureu. Het onbekende wordt verdacht gemaakt en het vreemde ontmenselijkt, door vooroordelen, door fascistische ideologieën, door een samenleving die mensen reduceert tot wegwerp - arbeidskrachten. Daartegenover laat Scheer steeds opnieuw iets anders oplichten: de kracht van compassie en menselijke solidariteit, van eenvoudige goedheid . In kleine gebaren van aandacht, geduld, mededogen en liefde behouden mensen hun waardigheid en helpen zij elkaar overeind te blijven. Dáár, suggereert Scheer, komt iets van God aan het licht. Aan de rand, in het ‘kleine goede ’, zoals Levinas dat noemde. God zit niet opgesloten in kerken of systemen, maar is aanwezig in momenten waarop iemand weigert weg te kijken van het lijden van een ander, in compassie met de ‘zwarte katten’. God woont waar een student geduldig luistert naar zijn bijna honderdjarige buurvrouw Gertrud, die hortend en stotend eindelijk het verhaal durft te vertellen over haar joodse vriend die werd verraden. God woont waar buurvrouwen het zestienjarige buurmeisje steunen, dat zich niet neerlegt bij het feit dat ze als Sinti - meisje geen kans heeft op een vervolg opleiding. God woonde waar gemeenteleden van de Nazarethkirche in Wedding zich over joodse onderduikers ontfermden. God woont waar de slapeloze Milan ’s nachts in het trappenhuis met zijn melancholieke muziek voor troostende verbinding zorgt en waar zijn kinderen zich erkend voelen als ménsen, als ieder ander. God woont niet in het keurig aangeharkte, maar in deze rafeligheid van de Utrechter StraÙe in Wedding, waar de hemel soms huilt en waar iets ervaren kan worden dat groter is dan wijzelf, een goddelijke compassie die, onverwacht, troostend neerdaalt als zachte regen.”

In dit studieverlag waarin ds. Van Prooijen op zoek gaat naar levendige vormen van kerk-zin in Berlijn, eindigt hij met een gedachte over de kerk van Ulrike Lynn:

“Ze vertelt over het hervonden zelfbewustzijn van kerken in Chemnitz. De ontdekking was dat het juist de positie aan de rand van de samenleving is, die ruimte schept voor nieuwe aandacht. Waar de kerk haar vanzelfsprekende positie verliest, kan opnieuw zichtbaar worden waar het evangelie werkelijk om draait en is de kerk van grote betekenis voor mensen. De kerk kan weer bloeien in de marge, niet omdat ze daarin is teruggedrongen, maar omdat ze daar thuishoort. De kerk wordt zichtbaar in praktijken van nabijheid, gastvrijheid en gedeelde kwetsbaarheid. Dat vraagt een andere manier van kijken naar zwakte en marginaliteit. Lynn grijpt terug op Paulus’ woorden: ‘De kracht wordt in zwakte volbracht’ (2 Kor. 12:9). Die woorden klinken bij haar niet als goedkope troost, maar als een radicale omkering van perspectief. ‘Ze werken als een belofte die de blik verandert en naar een diepte leidt waarin kwetsbaarheid en kracht naast elkaar bestaan en op een nieuwe manier kunnen worden geïnterpreteerd.’ ...

Lynn waarschuwt ervoor dat kerken gemakkelijk opnieuw in de verleiding vallen zichzelf centraal te stellen. We willen zichtbaar en relevant zijn. Maar het evangelie wijst opvallend vaak een andere richting. Naar de rand. Naar de plek waar mensen luisteren, waar breuken niet worden verborgen en waar gemeenschap ontstaat in solidariteit en kwetsbaarheid. Kerken moeten daarom niet proberen de marge te ontvluchten. Daar ligt juist hun roeping, in open huizen, gedeelde maaltijden, verhalen van verzet en verzoening, plekken van stilte, aandacht en gastvrijheid. Daar waar mensen elkaar niet reduceren tot probleem of categorie, maar elkaar opnieuw als mens leren zien.

Kwetsbaarheid is dan geen tekort dat opgelost moet worden, maar de plaats waar iets zichtbaar wordt van God. Als we onszelf als kerk zo leren zien, hoeven we niet krampachtig het centrum terug te veroveren. Dan kunnen we aanwezig zijn in de rafeligheid van de stad, waar mededogen wordt geoefend, verhalen worden gedeeld en er soms, bijna ongemerkt, iets oplicht van Gods toekomst.”

Herdenkingsdienst slavernijverleden: lessen trekken uit het verleden

1 juli is de dag van Keti Koti, de jaarlijkse herdenking en viering van de afschaffing van de slavernij. We staan stil bij het onrecht dat mensen is aangedaan en bij de gevolgen die vandaag nog voelbaar zijn. In de Sint-Janskathedraal in 's-Hertogenbosch was op 27 juni 2026 een bijzondere herdenkingsdienst. Het was een indrukwekkende dienst. Hieronder een foto van de dansgroep.

Het is goed stil te staan bij deze zwarte bladzijde uit de Nederlandse geschiedenis waar ook de kerk een rol in heeft gespeeld. Nederland heeft 600.000 slaafgemaakte vanuit Afrika naar Suriname gebracht. In totaal waren er wereldwijd ongeveer 12 miljoen slaafgemaakten. Pas in 1863 werd de slavernij in Nederland afgeschaft, maar de slaven moesten nog tien jaar doorwerken voor hun bazen voor ze werkelijk vrij waren. Terwijl de slaveneigenaars door de staat werden gecompenseerd met 300 gulden per slaaf!

De Raad van Kerken en de Stichting Heilzame Verwerking Slavernijverleden organiseerden de dienst op 27 juni samen met de kerken in Den Bosch, een stad die zelf ook werk maakt van het onderzoek naar de eigen betrokkenheid bij de slavernij. Thema was 'Elkaar Ontmoeten als Eenheid in Verscheidenheid'. Indrukwekkend was het verhaal van Muriël Wol-Fernand, nakomeling van tot slaaf gemaakten, en Nick van Lanschot, nakomeling van wie profiteerden van de slavenhandel. Zij hadden elkaar enkele malen ontmoet en vertelden daar samen over in de dienst. Ze vertegenwoordigden daarmee de uiteenlopende stemmen van een gedeeld verleden en gaven zo stem aan het verlangen en de oproep om te werken aan een gedeeld heden.

Verder over deze dienst, zie [Herdenkingsdienst slavernijverleden: lessen trekken uit het verleden | Protestantse Kerk in Nederland](#)

Voor meer achtergrond informatie, zie [Protestantse Kerk over racisme & slavernij | Protestantse Kerk in Nederland](#)

Afscheid classispredikant ds. Klaas van der Kamp

Op zondagmiddag 28 juni werd in de Bovenkerk in Kampen afscheid genomen van ds. Klaas van der Kamp, die van 2018 tot 2026 classispredikant van Overijssel-Flevoland is geweest. Na de dienst hielden commissaris van de koning in Overijssel ir. Andries Heidema en scriba van de classis ds. Jan Dirk Wassenaar een toespraak, respectievelijk namens 'de overheid' en 'de kerk'. Hieronder die van ds. Wassenaar:

'Het was een nieuw verschijnsel in 2018, het classispredikantschap. Allerlei kwalificaties deden destijds de ronde, die van al dan niet deskundig commentaar werden voorzien. De classispredikant zou geestelijk leider moeten zijn, maar wat dat moest behelzen, daarover verschilden de meningen. De classispredikant zou 'pastor pastorum' dienen te zijn, maar hoe verhoudt zich dat tot zijn of haar doorzettingsmacht?

Benoemt de classis Overijssel-Flevoland iemand die zich al snel als 'bijna-bisschop' afficheert. Het moest niet gekker worden, in een prebyteriaal-synodaal geregeerde kerk. Nou, we kunnen wel zeggen, Klaas, dat je zelfs een echte bisschop bent geweest. Een 'episkopos'. Het breed moderamen van de classis wordt nog wel eens als een 'opzichter' ervaren, maar jij - al was je werk ingebed in dat van het b.m. - jij was werkelijk een 'omziener', iemand die naar anderen omziet. Dat heb je acht jaar lang met hart en ziel, met enorme inzet en toewijding gedaan.'

Foto: Afscheid bij de classispredikanten; ds. Ellen Peersmann, preses van het overleg, hield een toespraakje en overhandigde een cadeaubon, een kaart en een fles wijn.

Lees verder op de zeer informatieve website van Klaas van der Kamp
klaasvanderkamp.nl

Roman over Matteüs: De twijfel van een leerling

De verloren herinneringen van Matteüs. Anno Domini 23-92

Wie kent niet de Matthäus-Passion? Dit meesterwerk van Bach is gebaseerd op de tekst van de evangelist Matteüs. Maar wie was deze man, wiens werk al eeuwenlang de wereld over is gegaan? Over de schrijver van het beroemdste evangelie bestaan nauwelijks betrouwbare gegevens, maar deze roman wekt de figuur van Matteüs tot leven in een meeslepende roman.

Het verhaal speelt zich af in de eerste eeuw na Christus, in de vier grote steden van het Romeinse Rijk: Alexandrië, Jeruzalem, Antiochië en Rome. De roman schetst een levendige wereld met handelskaravanen, gevarieerde landschappen, Egyptische geneeskunst, geavanceerde Romeinse wegen- en waterbouw, exotische godsdiensten, waarzeggers en slangenbezweerders. Tegelijkertijd komen de erbarmelijke leefomstandigheden van velen aan bod, naast de immense rijkdom van de bovenlaag. Het is een tijdperk waarin een van de ingrijpendste ontwikkelingen plaatsvindt: de geleidelijke afsplitsing van het christendom van het jodendom - een proces dat tot op de dag van vandaag doorwerkt en een groot deel van de westerse cultuur heeft bepaald.

De roman beschrijft ook de briljante, maar waanzinnige keizer Nero en de chaotische machtsstrijd na zijn dood, het Vierkeizerjaar en neemt de lezer mee

naar de wereldberoemde bibliotheek van Alexandrië, waar men alles in het werk stelde om 'alle boeken van de wereld' te verzamelen.

Schrijver is dr. Richart Huijzer. Zie <https://www.classisbrabantlimburg.nl/boek-de-twijfel-van-een-leerling/>

Protestantse Kerk
Classis Noord-Brabant, Limburg
en Réunion Wallonne

Gids voor de classis

De classis versterkt en verbindt gemeenten

De classis inspireert en stimuleert lokale gemeenten en voorgangers om op levendige en aanstekelijke wijze kerk te zijn, toekomstgericht en toekomstbestendig, en zichtbaar in de samenleving.
Deze gids laat zien waarvoor gemeenten bij de classis terecht kunnen.

Toekomstgericht kerk-zijn anno nu

Vrijwel alle gemeenten denken na over de toekomst. Tegelijkertijd komen veel gemeenten door ontkerkelijking in een overlevingsmodus terecht. Het is lastig om in tijden van teruglopende financiën, kleinere predikantsplaatsen en minder ambtsdragers de kerk te besturen.

De zorgen hierover kunnen het ontwikkelen van vernieuwingsbeleid in de weg staan.

Toch leeft bij velen het verlangen om dingen anders te doen. Maar waar begin je? Hoe sla je een brug van 'de kerk zoals die nu eenmaal is' naar 'wat de kerk zou kunnen zijn'? Hoe kun je toekomstgericht kerk zijn anno nu? En hoe zorg je voor de bestendige organisatie die daarbij hoort?

Een dubbele beweging is nodig om het tij te keren: *back to basics* - terug naar de kern, weer ontdekken waar het om gaat, en daarnaast *vernieuwend zijn* om op een relevante manier kerk te zijn in deze tijd.

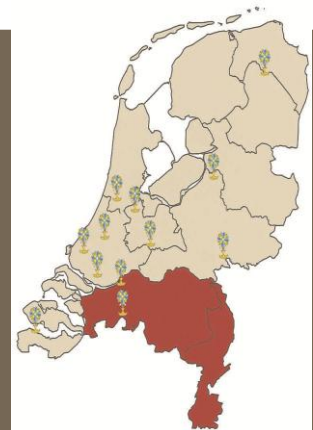
De classis gaat graag met kerkenraden en gemeenten in gesprek over de toekomst van hun gemeente. Naar binnen gericht: door over het eigene van de kerk te spreken. En naar buiten: hoe de gemeente plaatselijk een levendige kerk kan zijn en zich verbinden met mensen in de samenleving.

Uit de praktijk

Nieuw elan door samenwerken

De classis heeft met meerdere gemeenten meegedacht om weer perspectief te krijgen door samen te werken met een buurgemeente. Zo is nieuw elan ontstaan in Cuijk na het samengaan met de Protestantse Gemeente Uden-Veghel en is

Bladel blij met de Protestantse Gemeente Veldhoven. Door de bestuurlijke samenwerking is het mogelijk lokaal als kerk en vierplaats open te blijven. Een kwart van de gemeenten heeft hier al stappen in gezet. De classis ondersteunt de gemeenten actief door de inzet van het classisteam en projecten met een toegevoegde regiopredikant.

*Er verschenen aan hen
een soort vlammen,
die zich als vuurtongen
verspreidden en zich op
ieder van hen neerzetten,
en allen werden vervuld
van de heilige Geest.*

(Handelingen 2:3-4)

Aanstekelijk geloof

De classis denkt ook graag met gemeenten mee als het gaat om beleid maken en initiatieven nemen voor aanstekelijk geloof. Hiermee bedoelen we levendige samenkomsten, waarbij de gemeente aantrekkelijk is voor verschillende generaties én naar buiten gericht is. De classispredikant en het classisteam bezoeken gemeenten, ringverbanden en werkgemeenschappen om over geloof, beleid en beleving te spreken. Op protestantsekerk.nl, op classisbrabantlimburg.nl en in de nieuwsbrieven worden ideeën gedeeld.

We verwijzen naar landelijke initiatieven op de website van de classis en in de nieuwsbrieven. Ook organiseren we classicale thema-avonden. Zie bijvoorbeeld: [110 mensen bij classisavond Het dak eraf!](#)

We ondersteunen initiatieven om het gesprek te voeren over geloof met jongere generaties. Zo is bijvoorbeeld de groep *Vuur in de Kempen* ontstaan. Jaarlijks wordt in Den Bosch een oecumenische lezing met een aanstekelijk thema gehouden.

Waarvoor kunnen gemeenten bij de classis terecht?

De classis inspireert en stimuleert gemeenten om toekomstgericht kerk te zijn door:

- ringen van gemeenten of kerkenraden te bezoeken om belangrijke thema's te bespreken;
- mee te denken over vernieuwing en strategie om het vol te houden in een tijd van ontkerkelijking en krimp;
- mee te denken over plaatselijke initiatieven.

En er is meer mogelijk

- Bij een vacature is bezoek van de classispredikant en financieel beleidsadviseur mogelijk.
- Bij een probleem - zoals te weinig kerkenraadsleden - kunnen gemeenten zich wenden tot de classispredikant.
- Bij de vraag 'hoe het verder moet' kunnen gemeenten overleggen met de classis en om een gesprek met de scriba vragen.
- Bij vragen over beheer en financiën kunnen gemeenten zich wenden tot het CCBB.

Voor vragen over bezoek en specifieke zaken: classispredikant ds. Marco Luijk, m.luijk@protestantsekerk.nl, 06-52335285.

Kijk voor specifieke thema's op [Classis Noord-Brabant - Limburg en Réunion Wallonne](#).

Voor vragen over onder meer beroepingswerk en de plaatselijke regeling, zie protestantsekerk.nl.

Overige vragen bij de scriba van het breed moderamen, Simon Middelkamp: s.middelkamp@protestantsekerk.nl

Bontebal reageert publiek op kerkasiel

Henri Bontebal, partijleider van het CDA, heeft zich publiek uitgesproken over het kerkasiel in Kampen. Tot nu toe leek het wel of men de publieke reactie schuwde. Zo ontbrak het CDA bij de presentatie van de 120.000 handtekeningen op 23 juni die vanuit het kerkasiel in Den Haag werden aangeboden. Maar Niels van den Bovenkamp van het Nederlands Dagblad heeft Bontebal nu toch mogen interviewen en een reactie gekregen. Het CDA staat niet open voor een kinderpardon.

'Ik weet dat dit hardvochtig klinkt', zegt Henri Bontebal tegen het Nederlands Dagblad, 'De argumentatie van het gezin-Babayants is dat de overheid de schuldige is, omdat die procedures te lang heeft laten lopen. Dat betwist ik in deze kwestie. Als je de zaak ontleedt, zie je meerdere aanvragen. Die zijn in het eerste geval binnen een half jaar opgepakt en afgewezen door de IND. Daarna is dat oordeel consequent bevestigd door de rechter'.

Henri Bontebal, die in tegenstelling tot bijvoorbeeld Don Ceder van de ChristenUnie, zich nooit in Open Hof heeft laten zien, merkt op dat de ouders in dezen een eigen verantwoordelijkheid hebben. Het zijn de ouders die steeds in nieuwe procedures zijn gestapt en de rechter - meent Bontebal - zegt wel dat uitwijzing naar Oezbekistan de kinderen pijn zal doen, maar de situatie is volgens hem niet onleefbaar.

De app met vrijwilligers van het kerkasiel reageert stevig op het interview met Bontebal. Iemand wijst op het kinderrechtenverdrag. En iemand spreekt uit dat er bij een debat wel degelijk kan worden aangetoond dat de kinderen schade oplopen.

GELOOF

HOOP

LIEFDE